

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kiertotalousohjelma

Kansallisen ja EU-tason kiertotalouden tilannekuva

Kiertotalous on talouden uusi perusta

Kiertotalous on tulevaisuuden talousmalli, jossa tuotanto ja kulutus mahtuvat maapallon kantokyvyn rajoihin. Kiertotalous auttaa hillitsemään paitsi ilmastokriisiä, myös luontokatoa ja luonnonvarojen ylikulutusta.

Kiertotalous ei ole vain kierrättämistä, vaan myös palvelullistamista, korjaamista ja jakamista.

Suuri joukko suomalaisia yrityksiä panostaa kiertotalouteen jo nyt. Arviot kiertotaloutta tukevien globaalien markkinoiden arvosta liikkuvat sadoissa miljardeissa euroissa.

Suomen vihreän siirtymän kokonaisvientipotentiaali on arvioiden mukaan 85–100 miljardia euroa vuonna 2035, josta uutta vientiä on 45 miljardia. Kiertotalousratkaisut ovat keskeinen osa potentiaalia.

Kiertotalouden pelisääntöjen määrittely on vasta käynnissä. Suomella onkin tuhannen taalan paikka vaikuttaa markkinoiden rakenteisiin ja toimia suunnannäyttäjänä.

Onnistuessaan se on kädenojennus paitsi suomalaisille yrityksille, myös suomalaiselle yhteiskunnalle.

Kiertotalouden strateginen ohjelma

[Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kiertotalouden strategisesta ohjelmasta](#) eli Kiertotalousohjelmasta keväällä 2021.

Ohjelman tavoite on vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä ja luoda kiertotaloudesta talouden uusi perusta vuoteen 2035 mennessä.

Kiertotalousohjelman vastuuministeriöt ovat ympäristöministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.
ym.fi/kiertotalousohjelma

Kiertotalouden edistäminen EU:ssa

Euroopan unionin tasolla kiertotaloustoimia ohjaa toimintasuunnitelma puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta.

VOIMAAN TULEVAT EU-DIREKTIIVIT, JOTKA JO VAIKUTTAVAT KANSAINVÄLISESTI

EU:n kiertotalouspaketti I

[Lue lisää](#)

- Kestävien tuotteiden aloite
- Ekosuunnitteludirektiivin laajentaminen ja muutos asetukseksi
- Kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskeva EU:n strategia
- Rakennustuoteasetuksen uudistaminen
- Kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen vihreässä siirtymässä

ALOITTEET, JOISTA VIELÄ NEUVOTELLAAN NEUVOSTON TYÖRYHMISSÄ

EU:n kiertotalouspaketti II

[Lue lisää](#)

- Suuntaviivat biopohjaisille, biohajoaville ja kompostoituville muoveille
- Pakkaus- ja pakkausjäte-direktiivin uudistaminen

ALOITTEET, JOISTA VIELÄ NEUVOTELLAAN NEUVOSTON TYÖRYHMISSÄ

EU:n kiertotalouspaketti III

- Vihreät väittämät – direktiiviehdotus
- Right to repair - direktiiviehdotus

Ekosuunnitteludirektiivin laajentaminen ja muutos asetukseksi

- Komissio antoi asetusehdotuksen kestävien tuotteiden ekologisesta suunnittelusta (ESPR-asetus).
- Asetuksella laajennetaan tuotteiden ympäristövaatimuksia. Vaatimuksia voidaan asettaa käytännössä kaikille tuoteryhmille elintarvikkeita, rehuja ja lääkkeitä lukuun ottamatta.
- Uusina kriteereinä tuotteiden ekosuunnitteluvaatimukseen tulee esimerkiksi kestävyys, korjattavuus ja kierrätettävyys. Myös tuotteiden sisältämiä haitallisia aineita voidaan rajoittaa. Tuotteista on tarkoitus tehdä vahvemmin kiertotalouteen perustuvia ja energiatehokkaampia koko niiden elinkaaren ajan.
- Uusien tuotteiden suunnittelussa tulee huomioida raaka-aineiden kierrätettävyys ja valmistuksessa voidaan edellyttää hyödyntämään tietty vähimmäismäärä kierrätettyjä raaka-aineita.
- Komission nyt julkaisema asetusehdotus on puitehdotus eikä se siis vielä aseta tarkkoja kriteerejä tuotteille. Tarkemmat tuotekohtaiset velvoitteet annetaan komission delegeoituina säädöksinä.
- Aikataulu: Euroopan neuvosto hyväksyi yleisnäkemyksen toukokuussa 2023. Neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa alkavat heti, kun parlamentti hyväksyy oman kantansa. Asetuksella on 18 kuukauden vähimmäissiirtymäaika.
- Lue direktiiviehdotuksesta lisää [täältä](#).

Right to repair

- Direktiiviehdotus, jonka myötä kuluttaja saisi oikeuden vaatia tuottajaa korjaamaan rikkimennyt tuote.
- Ehdotus ei velvoittaisi tuottajia tarjoamaan korjauspalvelua ilmaiseksi, vaan palvelu voi olla erillinen ja maksullinen.
- Direktiiviehdotuksen toisena tavoitteena on perustaa digitaalinen alusta, joka yhdistää kuluttajat korjaus- ja kunnossapitopalvelujen tarjoajiin.
- Aikataulu: Direktiiviehdotusta käsitellään parhaillaan neuvoston työryhmässä.
- Lue direktiiviehdotuksesta lisää [täältä](#).

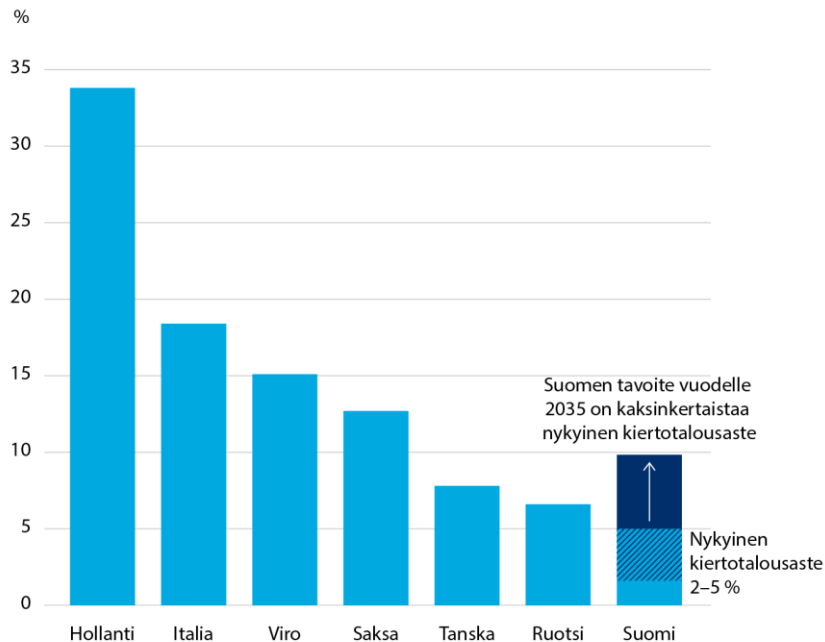
Vihreät väittämät

- Direktiiviehdotus, joka velvoittaa yritykset perustamaan ympäristövaitteensa tieteelliseen näyttöön.
- Väittämässä on otettava huomioon tuotteen koko elinkaari sekä keskeiset ympäristövaikutukset ja ne tulee todentaa kolmannella osapuolella.
- Jatkossa vain EU:n laajuiset, hyväksytyt ympäristömerkit olisivat sallittuja.
- Aikataulu: Direktiiviehdotusta käsitellään parhaillaan neuvoston työryhmässä.
- Lue direktiiviehdotuksesta lisää [täältä](#).

Suomella on matkaa Euroopan kärkeen

Suomen kiertotalousaste (CMU) on alle 5 %

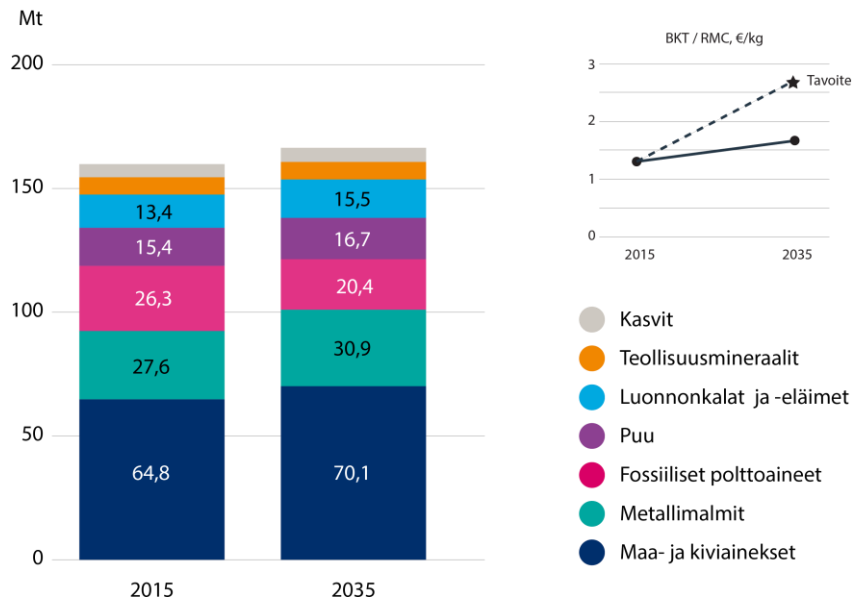

Lähde: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cei_srm030/default/table?lang=en

- Kiertotalousaste (CMU) mittaa kierrätetyn materiaalin osuutta kaikesta materiaalin käytöstä.
- Kiertotalouden tila on Suomessa korkeintaan eurooppalaista keskitasoa tai alle.
- Suomi on heikoilla resurssituottavuuden, materiaalien kiertotalousasteen sekä yhdyskuntapakkauksen ja rakennusjätteen kierrätyksen perusteella.
- Kiertotalousasteen nostaminen edellyttää etenkin raaka-aineita hyödyntävien teollisuuden alojen kiertotalouden kehittämistä, kuten hiekan, soran tai rakennusmateriaalien uudelleenkäyttöä.

Suomella on matkaa Euroopan kärkeen

Raaka-aineiden kulutus materiaaliryhmittäin

- Kiertotalousohjelman tavoite on, että raaka-aineiden kulutus vähenee vuoteen 2035 mennessä.
- Skenaariotyön ensimmäisten ja alustavien arvioiden mukaan kulutamme vuonna 2035 luonnonvaroja vielä enemmän kuin nyt.
- Jotta tavoite toteutuu, raaka-aineiden kulutus on saatava laskuun ripeästi.

Yli 80 toimijaa on mukana kiertotalouden green dealissa

Kiertotalouden green deal kiihdyttää yhteiskunnan siirtymistä kiertotalouden mukaiseen toimintaan vuoteen 2035 mennessä. Se koostuu tutkimuslaitosten (Syke, VTT, GTK, Luke, Aalto-yliopisto) vetämästä skenaariotyöstä sekä mukaan lähtevien toimijoiden vähähiilistä kiertotaloutta edistävästä vapaaehtoisista sitoumuksista. [Mukana on yli 80 toimijaa.](#)

ym.fi/-/lahes-80-toimijaa-alkaa-tavoitella-kiertotalouden-edellakavijyytta

Työ alkoi syksyllä 2022. Ensimmäisessä vaiheessa tutkimuslaitokset luovat tilannekuvan luonnonvarojen kulutuksen tilasta ja kulutuksen vaikutuksista ympäristöön ja talouteen. Lisäksi laaditaan tutkimukseen nojaavia skenaarioita kiertotalouden mahdollisuuksista edistää hyvinvointia ja kestäväää taloutta.

Skenaariotyö, Kiertotalouden green deal -sitoumusmalli sekä ensimmäiset sitoumukset valmistuvat vuoden 2023 loppuun mennessä.

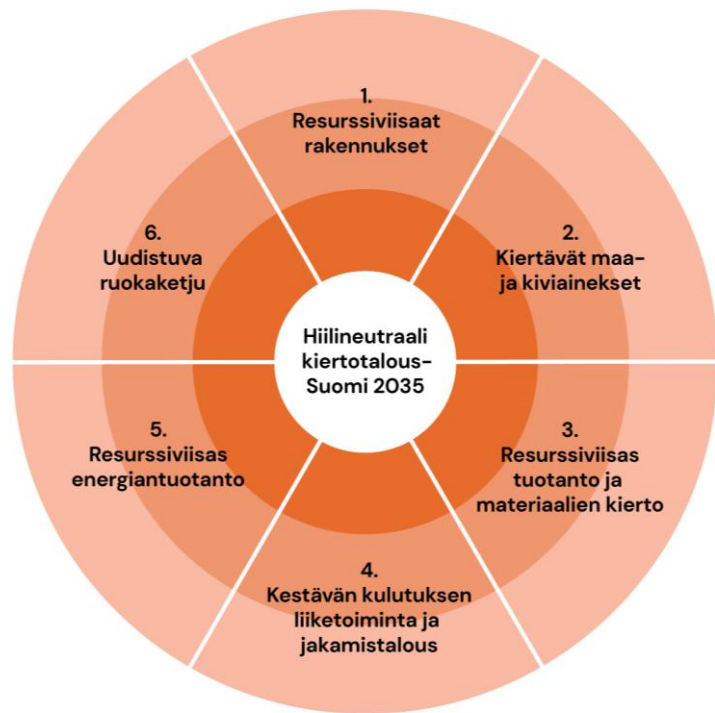
[Lue lisää Green dealista.](#)

ym.fi/kiertotalouden-green-deal

Kuusi muutosaluetta ohjaa kiertotalouden edistämistä

Green dealin skenaariotyössä tutkimuslaitokset tunnistivat kuusi muutosaluetta, joilla kiertotaloutta tulee edistää.

- Resurssiviisaat rakennukset – Vähennetään neitseellisten luonnonvarojen käyttöä rakentamisessa.
- Kiertävät maa- ja kiviainekset – Maa- ja kiviaineksen kotimainen käyttö vähenee.
- Resurssiviisas tuotanto ja materiaalien kierto – Lisätään kierrätysraaka-aineiden, jätteiden ja sivuvirtojen käyttöä raaka-aineena. Korvataan fossiilisia raaka-aineita sekä polttoaineita tuotantoprosesseissa.

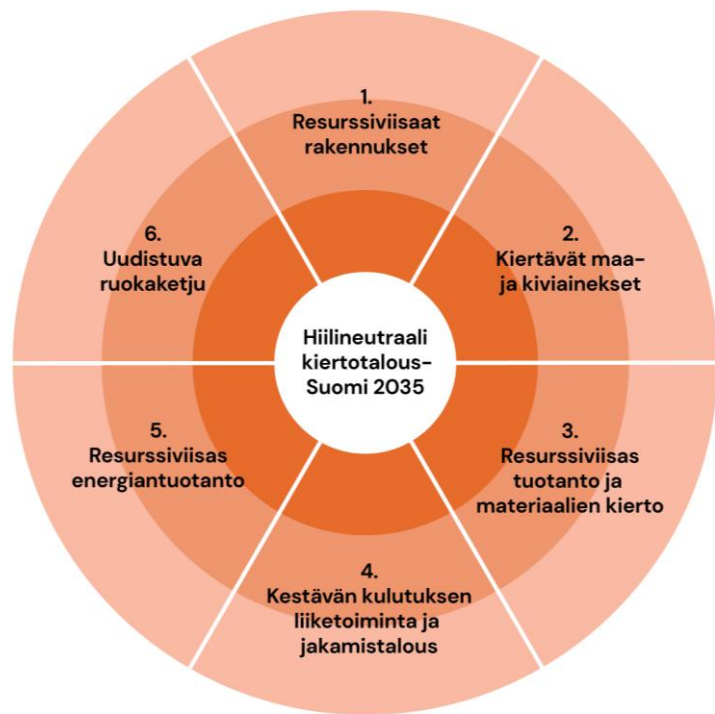
TOIMIALAT JA
YRITYKSET

MAAKUNNAT, KUNNAT
JA KAUPUNGIT

VALTIO

Kuusi muutosaluetta ohjaa kiertotalouden edistämistä

- Kestävän kulutuksen liiketoiminta ja jakamistalous – Kotitalouksien kulutuksen vähentäminen lisäämällä kiertotalouden mukaisia tuotteita, palveluita ja edistämällä jakamistaloutta.
- Resurssiviisas energiantuotanto – Vähennetään uusiutumattomien tuotantopanosten käyttöä ja materiaalikelpoisen puun käyttöä yhdyskuntien ja teollisuuden energiantuotannossa, silloin kun puu on korvattavissa.
- Uudistuva ruokaketju – Maaperää parantavan maatalouden ja ravinteiden kierrätyksen lisääminen, kasvipainotteisemman ruokavaliomuutoksen edistäminen. Vaihtoehtoisten proteiinien tuotanto.

TOIMIALAT JA
YRITYKSET

MAAKUNNAT, KUNNAT
JA KAUPUNGIT

VALTIO

Kiertotalouden edistäminen kaipaa enemmän keppiä kuin porkkanaa

Kiertotalousohjelman etenemistä arvioitiin vuosi ohjelman käynnistymisestä. Raportin mukaan kiertotalous ei etene nykytoimilla vaan vaatii myös merkittäviä poliittisia päätöksiä esimerkiksi sääntelystä ja taloudellisesta ohjauksesta. Raportissa annettiin kolme suositusta.

1. Sääntelyn selkeyttäminen

Nykyinen sääntely ei tue kiertotalouden edistämistä. Kiertotalousohjelman tavoitteiden saavuttaminen edellyttää sääntely-ympäristön merkittävää uudistamista.

Esimerkiksi jäte- ja tuotesääntely kaipaa yhteensovittamista. Samoin raaka-aineet ja jätteet on määriteltävä nykyistä tarkemmin.

2. Kiertotalouden julkisten hankintojen edistäminen

Kiertotalouden julkisten hankintojen edistämiseksi tulee lisätä toimenpiteitä esimerkiksi KEINO-osaamiskeskuksen kautta ja käynnistämällä vaikuttavuuden hankinnan kokeiluja.

3. Kiertotalouden rahoitusympäristön kehittäminen

Julkista rahoitusta hyödynnetään kattavasti kiertotalouden edistämiseksi, mutta yksityistä rahoitusta tulisi lisätä.

Suuria investointeja vaativien kiertotalous-hankkeiden rahoittamiseksi pitäisi myös parantaa julkisten ja yksityisten rahoittajien yhteisrahoitusta. Luonnonvarojen päästökaupan mahdollisuudet tulee selvittää tarkemmin.

Lue lisää kiertotalouden arviointiraportista täältä:

<https://ym.fi/-/kiertotalouden-edistaminen-kaipaa-ryhtiliiketta>

Itse julkaisun löydät täältä:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164796>

Verotus kiertotalouden kiihdyttäjänä

Yrityksiltä ja kuluttajilta puuttuu taloudellisia kannusteita tehdä kiertotalouden kannalta suotuisia valintoja. Kannusteita tarvitaan lisää ja niitä voidaan luoda esimerkiksi verotuksella.

Kiertotalousohjelma on arvioinut verorakenteen vaikutusta vähähiiliselle kiertotaloudelle. Toistaiseksi on toteutettu vain pieniä muutoksia. Kokonaisvaltainen uudistus uupuu.

Jo tehdyt uudistukset:

- Kierrätysteollisuus siirrettiin teollisuuden sähköveroluokkaan vuoden 2022 alusta alkaen.
- Kaatopaikkajätteen jäteveroa korotetaan vuodesta 2023. Veropohjaa myös laajennetaan niin, että sitä maksetaan vuodesta 2023 alkaen rakentamisessa ja purkamisessa syntyvästä kipsijätteestä sekä vuodesta 2027 alkaen viherlipeäsakasta.
- Suomessa louhitusta kaivosmineraalista maksetaan veroa vuodesta 2024 alkaen. Veron tavoitteena on ohjata yhteiskunnalle kohtuullinen korvaus uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä.

Julkista rahoitusta tarvitaan lisää

Julkista rahoitusta on suunnattu viime vuosina yhä enemmän kiertotalouden ratkaisuihin. Rahoitusta tarvitaan edelleen lisää.

Kiertotalousratkaisujen skaalaaminen vaatii esimerkiksi investointitukirahoitusta pilotti- ja demonstraatiohankkeille sekä ensimmäisille kaupallisen mittakaavan hankkeille.

Havaintoja sekä jo tehtyjä toimia:

- Suomen kestävän kasvun ohjelmassa (RRF) on varattu 110 milj. € teollisuuden kierrätys- ja uudelleenkäyttöinvestointien rahoittamiseksi.
- Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen on yksi EAKR-rahoituksen erityistavoitteista (2021–2027).
- Kiertotalous on suurin yksittäinen tema Ilmastorahaston hankevirrassa.
- Business Finland on päättänyt käynnistää ”Circular Transition for Zero Waste” -mission toukokuussa 2023.

Kiertotalouden avaintahot

- Kiertotalousohjelma, ym.fi/kiertotalousohjelma
- Kiertotalous Suomi, kiertotaloussuomi.fi
- Suomen ympäristökeskus SYKE, syke.fi
- Luonnonvarakeskus LUKE, luke.fi
- Sitra, sitra.fi

Kiertotalousohjelma

Taina Nikula

ympäristöneuvos, ympäristöministeriö

029 525 0202

taina.nikula@gov.fi

Heikki Sorasahi

erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

029 525 0165

heikki.sorasahi@gov.fi

Sari Tasa

erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

029 504 8242

sari.tasa@gov.fi

Kiertotalouden asiantuntijat

Yritykset

Jyrki Alkio

johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
innovaatiot ja yritysrahoitus

029 504 7103

jyrki.alkio@gov.fi

Anne Raudaskoski

kiertotalouden asiantuntija ja
yritysjohdon konsultti, Ethica

050 341 0881

anne.raudaskoski@ethica.fi

Valtiontalous

Mikko Spolander

kansantalousosaston osastopäällikkö,
valtiovarainministeriö

luontokato, vaikutusarviot

029 5530 006

mikko.spolander@vm.fi

Rakentaminen

Harri Hakaste

yliarkkitehti, ympäristöministeriö
rakentamisen kiertotalous

0295250074

harri.hakaste@gov.fi

Kiertotalouden asiantuntijat

Mineraalit, raaka-aineet, energia

Saku Vuori

johtaja, tiede ja innovaatiot, Geologian tutkimuskeskus
akkumineraalit, kestävä rakentaminen,
kriittiset mineraalit, vähähiiliset energiaratkaisut
029 503 2459
saku.vuori@gtk.fi

Hannele Pokka

bio- ja ympäristötieteellisen tiedekunnan ympäristövastuun
työelämäprofessori, Helsingin yliopisto
kaivokset
hannele.pokka@helsinki.fi
050 572 5057

Mari Lundström

professori, Aalto-yliopisto
metallien tuotanto ja kierrätys, innovaatiot
mari.lundstrom@aalto.fi
040 487 3434

Tuotepolitiikka

Taina Nikula

ympäristöneuvos, ympäristöministeriö
029 525 0202
taina.nikula@gov.fi

Eero Jalava

johtava asiantuntija, kestävyysratkaisut, Sitra
ilmastoon, luonnon monimuotoisuuteen ja
kiertotalouteen liittyvät EU-asiat
0294 618 428
eero.jalava@sitra.fi

Osaaminen

Piia Nurmi

lehtori, Turun ammattikorkeakoulu
kiertotalouden liiketoimintaosaaminen
040 355 0931
piia.nurmi@turkuamk.fi

Kiertotalouden asiantuntijat

Kuluttaminen

Eva Heiskanen

professori, Kuluttajatutkimuskeskus
kestävä kuluttaminen, käyttäytymisen muutos
050 3210 190

eva.heiskanen@helsinki.fi

Hannu Savolainen

erikoistutkija, ryhmäpäällikkö, Suomen ympäristökeskus
kulutuksen ja tuotannon ympäristövaikutukset
050 464 2477

hannu.savolainen@syke.fi

Annukka Berg

ryhmäpäällikkö, Kiertotalous-Suomi,
Suomen ympäristökeskus
kestävä kuluttaminen, kiertotalousratkaisut
0295 251 842

annukka.berg@syke.fi

Materiaalitehokkuus

Paula Eskola

Kiertotalous-Suomi, johtava asiantuntija,
Motiva Oy
09 6122 5031

paula.eskola@motiva.fi

